

เงื่อนไขสังคมซึ่งแฝงอยู่ในกิจกรรมต่ออายุราชการ

..... ระบุที่ สาคริก

ก่อนอื่นใคร่ขอชี้แจงว่า การนำหัวข้อนี้มาเขียน หากใช้ว่ามีเจตนาเรามุ่งไปทีบุคคลใดหรือกลุ่มใดไม่ หากมองที่สังคมนั้นซึ่งเป็นพื้นฐาน และใช้โอกาสที่มีปรากฏการณ์ซึ่งเป็นความจริง นำมาวิเคราะห์หาเหตุผล เพื่อหวังที่จะรู้ว่าสังคมกำลังตกอยู่ในสภาพอย่างไร และมีทิศทางมุ่งไปสู่อะไร เป็นเป้าหมายในที่สุด

คงต้องสารภาพว่า ผู้เขียนเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งนำมาใช้ประโยชน์ในวิถีชีวิตประจำวันจากประสบการณ์โดยที่นำเอาสิ่งซึ่งตนพบเห็นมาวิเคราะห์ค้นหาความจริง เห็นอกว่าการเรียนจากตำรา ที่มีเพียงกฎเกณฑ์ ซึ่งกำหนดโดยคน เช่นเดียวกับเราแต่ละคนผู้มีกิลเลส ทำให้สิ่งที่ได้รับแฝงไว้ด้วยมลพิษจนตัวเราเองมองแทบไม่ถึงสิ่งซึ่งมีเหตุมีผลบนพื้นฐานความจริงโดยแท้

กฎระเบียบที่กำหนดให้ผู้รับราชการต้องเกษียณเมื่อมีอายุครบ 60 ปี โดยถือเกณฑ์ปีงบประมาณซึ่งแต่ละปี สิ้นสุดลงในวันที่ 30 กันยายน เป็นเกณฑ์ถือปฏิบัติกันมาช้านานและทุกหน่วยงาน ซึ่งถ้าหากมองที่คนและความ เป็นคนอย่างปราศจากการเลือกที่รักมักที่ชัง น่าจะถือว่าเป็นกฎเกณฑ์ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความชอบธรรมแล้ว อย่างไรก็ตาม หากใครเข้าถึงธรรมก่อนย่อมส่งผลดีก่อนโดยที่ถือเป็นสิทธิของแต่ละคนพึงกระทำได้อย่างอิสระ

ผู้เขียนเองก็ เริ่มต้นชีวิตงานในระบบราชการ และมุ่งมั่นปฏิบัติโดยอีกด้านหนึ่งก็ไม่ละเว้นที่จะค้นหาความจริงจากตนเองในทุก ๆ เรื่องซึ่งมีโอกาสสัมผัสมาโดยตลอด จนในที่สุดก็มาถึงจุดหนึ่งซึ่งตัดสินใจลาออกจากราชการก่อนเกษียณอายุ และยังประกาศจากความรู้สึกซึ่งมองเห็นสังคมนั้นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาว่า ตนจะไม่ขอรับงานใด ๆ ซึ่งมีตำแหน่งที่ผูกพันไว้ด้วยอามิสสินจ้างใด ๆ อีกต่อไป ซึ่งผู้ที่เคยมาหาและขอให้เข้าไปร่วม พรรคการเมืองอีกทั้งนำเอาตำแหน่งมาเสนอคงรู้ที่อยู่แล้ว ส่วนใครจะเก็บไปคิดอย่างไรก็เป็นเรื่องของแต่ละคน

และ ณ จุดนั้นคงต้องสารภาพความจริงว่า หากใช้เป็นเพราะความเห็นใจเห็นอ่อนและต้องการพักผ่อนหรือเป็นเพราะผิดหวังซึ่งที่บางคนเข้าใจไม่ หากมาถึงจุดซึ่งเห็นว่า ตนมีโอกาสเรียนรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นจนถึงจุดซึ่งอาจเรียกว่า "มองเห็นชีวิตในมุมกลับ ที่ควรจะก้าวต่อไปด้วยความลึกซึ้งยิ่งกว่าเก่า" ทำให้คิดว่าถ้า เริ่มต้นมุ่งสู่วิถีใหม่ซึ่งบนพื้นฐานสังคมนั้นย่อมมีกำลังใจที่จะมุ่งปฏิบัติเพิ่มขึ้น น่าจะช่วยให้มองเห็นความจริงทั้งของชีวิตตัวเองและเพื่อนมนุษย์ รวมถึงสรรพสิ่งต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

สิ่งหนึ่งซึ่งเห็นได้ชัดเจนนัยขึ้นก็คือ ในช่วงที่ผ่านมามีกระแสความคิด ที่จะให้มีการต่ออายุราชการคนกลุ่มนั้นกลุ่มนั้นเกิดขึ้นเป็นช่วง ๆ โดยเฉพาะในช่วง 6 เดือนก่อนกำหนดเกษียณอายุ และทั้งจากรอีกด้านหนึ่งก็มีการชานรับสิ่งซึ่งโดยสังคมนั้นแล้วไม่น่าจะถือเป็นสิ่งชอบด้วยเหตุผล เสมือนมีกระแสสารภาพตัวเองของเงื่อนไขที่เป็นความจริงแฝงอยู่ในรากฐานสังคม ซึ่งกำลังทำลายตัวเองลึกซึ้งยิ่งขึ้นไปอีก

ทำให้นึกถึง"หลักความจริงของการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า"ซึ่งคาดหวังว่า เมื่อแต่ละคนมีโอกาสเติบโตเป็นผู้ใหญ่ยิ่งขึ้น และมีวิถีชีวิตที่ทวนกลับมาทำหน้าที่"เป็นร่วมเงาส่งเสริมความร่มเย็นเป็นสุขให้แก่ชนรุ่นหลัง" หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า"ควรมีรากฐานความรู้สึกที่สะท้อนให้เห็นและมั่นใจได้ว่าสามารถพึ่งพาตนเองอยู่บนพื้นฐานสังคมน้อยอย่างสมศักดิ์ศรี"

ซึ่งยังจำได้คือว่า ในแวดวงการศึกษาเคยหยิบยกเอาประเด็น"พึ่งพาตนเอง"มาพิจารณาและบ้างก็มีการจัดกิจกรรมสัมมนากันอยู่พักหนึ่ง แต่แล้วก็ค่อย ๆ จางหายไปโดยสิ้นเชิง แม้ในระดับผู้บริหารบ้านเมืองคนแล้วคนเล่า-กลุ่มแล้วกลุ่มเล่า ก็ยังสะท้อนแนวคิดออกมาในโอกาสต่าง ๆ ที่ทำให้อ่านได้ว่า ยังไม่อาจละจาก"ภาวะยึดติดซึ่งถือเอาเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่ง ส่งผลปิดกั้นความเจริญก้าวหน้าได้อย่างแท้จริง" ซึ่งแฝงอยู่ในส่วนลึกของรากฐานแต่ละคนไม่ว่ามากหรือน้อย

ข้อความที่เคยมีการหยิบยกมากล่าวกันเป็นครั้งคราวเพื่อสร้างความภูมิใจให้แก่ชนรุ่นหลังว่า "แผ่นดินไทยคือแผ่นดินธรรม" แต่ถ้ามองที่แนวคิดและวิถีทางซึ่งนำปฏิบัติของผู้ใหญ่ และบุคคลผู้ได้รับมอบหมายให้ขึ้นไต่หน้ารับผิดชอบระดับสูงกลับสะท้อนให้เห็นทิศทางที่มุ่งสู่ด้านตรงข้ามกันกับหลักธรรม เราจึงไม่น่าสงสัยอะไรในเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นโดยเฉพาะเกี่ยวกับคน มักพบแนวโน้มของการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเน้นใช้เงินและอำนาจ รวมถึงรูปวัตถุลักษณะต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ อีกทั้งยังหนักยิ่งขึ้น

แต่หลักธรรมกลับอธิบายความหมายของ "การพึ่งตนเอง" ไว้อย่างชัดเจนว่า "มีรากฐานจิตใจที่อิสระ โดยไม่มียึดติดอยู่กับรูปวัตถุใด ๆ ทั้งสิ้น" ไม่ว่าเงิน ทรัพย์สิน อำนาจ แม้ลาภ ยศ สรรเสริญ

เกณฑ์เกษียณอายุ ซึ่งทางราชการได้กำหนดไว้ 60 ปีนั้น บนพื้นฐานความคาดหวังซึ่งเชื่อว่า ผู้ที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวงราชการไม่ว่าจะทำงานในรูปแบบไหน ควรมีความรู้สึกลึกภายในรากฐานตัวเองซึ่งถึงจุดที่มองเห็นชีวิตในมุมมองได้ตั้งแต่ช่วงกลาง ๆ ในขณะที่ตนยังทำงานอยู่ เพราะบนพื้นฐานธรรมชาติซึ่งถือคุณภาพของคนเป็นหลักน่าจะเชื่อมั่นได้ว่า "ผู้ใหญ่ซึ่งรากฐานตนเองถึงจุดหวนกลับแล้ว ย่อมมีความคิดและพฤติกรรมที่มีเหตุผล สร้างสรรค์ทั้งคนและงานผสมกันไปอย่างเป็นธรรมชาติ"

โดยเฉพาะเน้นความสำคัญที่ชนรุ่นหลังและกลุ่มบุคคลผู้ซึ่งดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้ตน จึงจะช่วยให้แน่ใจได้ว่า งานจากราชการสามารถเป็นที่พึ่งพาของประชาชนให้เป็นที่เชื่อมั่นได้อย่างชัดเจน และบุคคลซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่เข้าถึงได้จริงย่อมไม่มียึดติด แม้ถึงกำหนดเกษียณคงไม่มีความรู้สึกที่ตนต้องสูญเสีย แต่กลับมองเห็นแนวทางดำเนินชีวิตและทำงานกว้างขวางยิ่งขึ้น

แต่ถ้ามองภาพรวมแล้วยังสะท้อนให้เห็นว่ามีกระแสความต้องการให้ขยายอายุราชการย่อมฟ้องตัวเองว่า "แม้มาถึงช่วงเกษียณแล้ว วิถีชีวิตหลายคนก็ยังไม่ถึงช่วงซึ่งควรมองเห็นและเข้าใจชีวิตในมุมมอง" เสมือนว่ามาก่อนคนมากแล้ว แต่ความเป็นผู้ใหญ่ที่แท้จริงก็ยังไม่ถึงจุดเริ่มต้น ซึ่งไม่เพียงส่งผลเสียหายแก่สังคมหากยังเสียหายแก่ตัวเองทั้งชีวิตและสานถึงครอบครัวในที่สุดอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ซึ่งภาพดังกล่าวน่าจะถือเป็นสังขรณ์ที่บ่งบอกถึงสถานการณ์ของสังคมที่กำลังมุ่งไปสู่ทิศทางไหน ในเมื่อคนยิ่งเติบโตก็ยิ่งตกอยู่ในสภาพสูญเสียสมดุลในรากฐานตนเองลึกซึ้งยิ่งขึ้น และคนก็เป็นสิ่งถือเหตุปัจจัยกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสังคมรวมถึงตัวเองด้วย

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รากฐานความเคียดซึ่งตกอยู่ในสภาพลึกซึ้งน้อยลงไปเรื่อย ๆ ย่อมไม่อาจเข้าใจถึงสังขรณ์ชีวิตที่ไต่กล่าวแล้ว และสิ่งใดก็ตามที่มีรากฐานต้นตอยิ่งขึ้นย่อมหมายความว่า น่าจะมีสิ่งอื่นซึ่งไม่ใช่ของจริงเข้าไปแอบแฝง แม้อาจยังไม่ถึงขั้นที่หลักฐานในด้านรูปวัตถุปรากฏออกมา แต่ก็ทำให้เรา จะใช้ความจริงเป็นเครื่องพิสูจน์ตัวเองไม่ได้ และเชื่อว่าวันหนึ่งข้างหน้าไม่เร็วก็ช้าย่อมมีธรรมชาติปรากฏออกมาด้วยตัวเองโดยไม่มีใครจะบังคับไว้ได้ต่อไป ท่านจึงที่ไว้ชัดเจนว่า "คือช่วยอยู่ที่ตัวเองโดยแท้" จึงขอฝากแง่คิดทั้งหมดไว้แก่ทุกคนด้วยความเคารพ.

